

International Science Group

ISG-KONF.COM

XIII

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL CONFERENCE
"CULTURAL AND ARTISTIC PROCESSES IN THE CONTEXT
OF THE EUROPEAN SCIENTIFIC SPACE"**

Valencia, Spain

November 26-29, 2024

ISBN 979-8-89619-793-5

DOI 10.46299/ISG.2024.2.13

CULTURAL AND ARTISTIC PROCESSES IN THE CONTEXT OF THE EUROPEAN SCIENTIFIC SPACE

Proceedings of the XIII International Scientific and Practical Conference

Valencia, Spain
November 26 – 29, 2024

UDC 01.1

The 13th International scientific and practical conference “Cultural and artistic processes in the context of the European scientific space” (November 26 – 29, 2024) Valencia, Spain. International Science Group. 2024. 350 p.

ISBN – 979-8-89619-793-5

DOI – 10.46299/ISG.2024.2.13

EDITORIAL BOARD

<u>Pluzhnik Elena</u>	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law, Associate Professor
<u>Liudmyla Polyvana</u>	Department of accounting, Audit and Taxation, State Biotechnological University, Kharkiv, Ukraine
<u>Mushenyk Iryna</u>	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Mathematical Disciplines, Informatics and Modeling. Podolsk State Agrarian Technical University
<u>Prudka Liudmyla</u>	Odessa State University of Internal Affairs, Associate Professor of Criminology and Psychology Department
<u>Marchenko Dmytro</u>	PhD, Associate Professor, Lecturer, Deputy Dean on Academic Affairs Faculty of Engineering and Energy
<u>Harchenko Roman</u>	Candidate of Technical Sciences, specialty 05.22.20 - operation and repair of vehicles.
<u>Belei Svitlana</u>	Ph.D., Associate Professor, Department of Economics and Security of Enterprise
<u>Lidiya Parashchuk</u>	PhD in specialty 05.17.11 "Technology of refractory non-metallic materials"
<u>Levon Mariia</u>	Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Scientific direction - morphology of the human digestive system
<u>Hubal Halyna</u> <u>Mykolaiivna</u>	Ph.D. in Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor

9.	Царик П.Л., Оливко О.А., Царик Л.П. ОЦІНКА РЕКРЕАЦІЙНОЇ ПРИДАТНОСТІ ЛАНДШАФТІВ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ "МАЛЕ ПОЛІССЯ"	48
GEOLOGY		
10.	Ішков В.В., Дрешпак О.С., Козар М.А., Березняк О.О., Чечель П.О. ЗВ'ЯЗОК МІЖ ВМІСТАМИ БЕРИЛІЮ ТА АРСЕНУ У ВУГІЛЬНОМУ ПЛАСТІ С5 ШАХТИ "ПАВЛОГРАДСЬКА" (УКРАЇНА)	57
JURISPRUDENCE		
11.	Гришко В.І., Цевух А.І. ЗДОБУТКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ В ГАЛУЗІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	97
12.	Гук Д.О. СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	101
13.	Завалій Д.С. КІБЕРБЕЗПЕКА У ФІНАНСОВІЙ СФЕРІ В УКРАЇНІ	105
14.	Сидора Р.В. ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ КРИПТОВАЛЮТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	108
15.	Соц Д.В. РОЗВИТОК ЦИФРОВИХ ФІНАНСІВ В УКРАЇНІ	110
16.	Шинкарьова Д.Г. СУТНІСТЬ КРИПТОВАЛЮТ ТА ЇХ СТАТУС	113
LINGUISTICS		
17.	Войнова М.В. АНТРОПОНІМІКОН МЕШКАНЦІВ УМАНІ У 1920 РОЦІ	116
18.	Карпенко О.Ю., Іщенко В.С. МОТИВАЦІЙНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАЗВ ПІСЕНЬ ГУРТУ "IMAGINE DRAGONS"	119

ОЦІНКА РЕКРЕАЦІЙНОЇ ПРИДАТНОСТІ ЛАНДШАФТІВ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ "МАЛЕ ПОЛІССЯ"

Царик Петро Любомирович,
кандидат географічних наук, доцент
Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира
Гнатюка

Оливко Оксана Андріївна
кандидат економічних наук, доцент
Західноукраїнського національного університету

Царик Любомир Петрович,
доктор географічних наук, професор,
завідувач кафедри геоecології та гідрології
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира
Гнатюка

Висвітлені підходи щодо оцінки ландшафтних рекреаційних ресурсів за медико-біологічними, психолого-екстетичними і технологічними критеріями. Створена оціночна модель ландшафтних комплексів НПП "Мале Полісся" з урахуванням їх сприятливості для рекреаційних цілей за 12 параметрами, 7 з яких відносяться до психолого-естетичної оцінки території. Проведена типологія ландшафтних комплексів за ступенем сприятливості для розвитку рекреаційної діяльності.

Ключові слова: рекреація, медико-біологічна оцінка, психолого-естетична оцінка, технологічна оцінка, НПП "Мале Полісся", ландшафтні системи.

Формулювання цілей статті. Рекреаційне природокористування розглядають сьогодні як один із природоошадливих, невиснажливих для природних комплексів видів використання природних ресурсів. У поєднанні із заповідним природокористуванням ці два види складають протипагу традиційним видам природокористування (земле-, водо-, лісо-, надрокористування тощо), і за своєю сутністю вони є природозберігаючими. Їм відводиться особлива екобалансуюча роль в умовах сталого природокористування. Інтенсивний розвиток чисельності інтегрованих заповідно-рекреаційних об'єктів в Україні: біосферних заповідників, національних природних та регіональних ландшафтних парків впродовж останніх років передбачає всебічну оцінку їх рекреаційної придатності, потенціалу наявних рекреаційних ресурсів для розвитку рекреаційної сфери господарства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В рекреаційній географії, раціональному природокористуванні сформувалася низка наукових підходів, щодо вивчення рекреаційної придатності природних територіальних комплексів, оскільки саме вони забезпечують повноцінний відпочинок і оздоровлення.

Загальний аналіз оцінки ландшафтних рекреаційних ресурсів Поділля, об'єктивних передумов формування рекреаційних комплексів висвітлений у монографії Г.І. Денисика і В.М. Воловика "Рекреаційні ландшафти Поділля" у 2009 році. Питанням розвитку екологічного туризму в межах Шацького та "Припять-Стохід" національних природних парків, опрацюванню методик оцінки рекреаційного потенціалу було присвячено дисертаційне дослідження О.В. Міщенко "Конструктивно-географічне обґрунтування розвитку екологічного туризму в національних природних парках" (2012). У 2013 році В.В. Худоба захистив дисертацію за темою "Конструктивно-географічні засади оптимізації функціонування регіональних ландшафтних парків Західного Волино-Поділля". У цьому ж році А.І. Яворським в дисертаційному дослідженні "Конструктивно-географічні засади організації території (на прикладі Карпатського національного природного парку)" виявлена залежність між станом антропогенного навантаження, видами навантажень та ландшафтною організацією території парку.

Дану публікацію варто розглядати як продовження тематики оцінки рекреаційного потенціалу і рекреаційних ресурсів започаткованої ще у 2001 році і успішно реалізованої авторами впродовж останніх років [6,8,9,13 - 17].

Метою роботи є відпрацювання методики оцінки рекреаційної привабливості природних територіальних комплексів в межах національного природного парку "Мале Полісся".

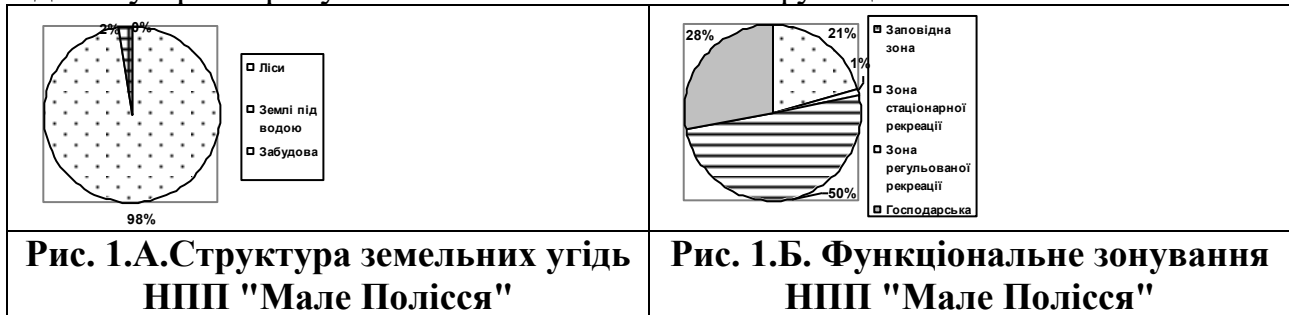
Виклад основного матеріалу. Національний природний парк "Мале Полісся" створений згідно з Указом Президента України від 3 серпня 2013 року. Він розташований в межах Шепетівського району Хмельницької області на площі 8762,7 га (0,46% території області). З усієї площі 2764 га (32%) надано парку в постійне користування, 2491 га земель знаходиться у користуванні ДП "Ізяславське лісове господарство" та 3507 га - ДП "Славутське лісове господарство".

За характером геологічної будови, рельєфу, ґрунтів, рослинного та тваринного світу територія національного природного парку відображає типові риси малополіських ландшафтів. НПП розташований на межі зони мішаних і широколистяних лісів, що проявилось в особливостях його природи.

Структура земельних угідь парку є доволі одноманітною, оскільки більше 97% його території зайнято лісовими угіддями, представленими переважно молодими і середньовіковими сосновими та сосново-дубовими деревостанами, 2,5% вкрито поверхневими водами і лише 2 га, або 0,02% – забудованими землями (рис. 1. А). Рівнинність території парку є обмежуючим чинником рекреаційної привабливості відпочиваючих.

Згідно з функціональним зонуванням територія парку поділена на 4 основні функціональні зони: заповідну, на площі 1800,81 га (20,6% що є близьким до

оптимальних показників), до складу якої входять 10 заказників, з яких 5 гідрологічних, 5 пам'яток природи і 1 заповідне урочище. Зона стаціонарної рекреації приурочена до периферії парку, яка тяжіє до інфраструктури м. Славути. Її площа становить 95,15 га (1,09%). Найбільша частка парку знаходиться під зоною регульованої рекреації – 4415,55 га (50,22%). Господарська зона парку займає 2461,16 га (28,09%) і представлена експлуатаційними лісами (рис. 1.Б). Функціональне зонування демонструє відносну просторову збалансованість основних функціональних зон.

Геоморфологічне районування рівнинної частини заходу України визначає приналежність території національного природного парку до Волино-Подільської області пластово-денудаційних височин і підобласті Малополюської пластово-аккумулятивної рівнини на крейдових відкладах, району Славутської алювіально-водно-льодовикової, пологохвилястої, слабо розчленованої рівнини [5].

Поліський тип ландшафтів, який поширений на території національного парку, характеризується такими ознаками:

1) в ньому переважають рівнинні форми рельєфу з незначним, неглибоким розчленуванням поверхні, практично без ярів, балок, які якщо й трапляються, то зрідка;

2) внаслідок рівнинності поверхні у цих ландшафтах утруднений поверхневий стік природних вод, і як наслідок, перезволоженість деяких природних комплексів, розташованих у пониженнях поверхні;

3) тут поширені піщані пухкі наноси, переважно водно-льодовикового походження, що зумовило специфічну рослинність і, передусім, соснові ліси та болота, а також характерні ґрунти (дерново-слабопідзолисті піщані і глинисто-піщані ґрунти, подекуди дернові карбонатні ґрунти та чорноземи типові малогумусні).

Природно-територіальні комплекси парку представлені поліським типом на денудованих рівнинах з покривом пісків і легких лесовидних суглинків:

- масиви потужних пісків, вкритих сосновими і сосново-дубовими лісами на дерново-слабопідзолистих ґрунтах (№ на картосхемі – 1),
- масиви малопотужних пісків, вкритих мичниковими луками на дернових оглеєних ґрунтах (№ на картосхемі – 2),
- заболочені заплави, зайняті торфовищами і болотистими луками (№ на картосхемі – 3) (рис. 2.).

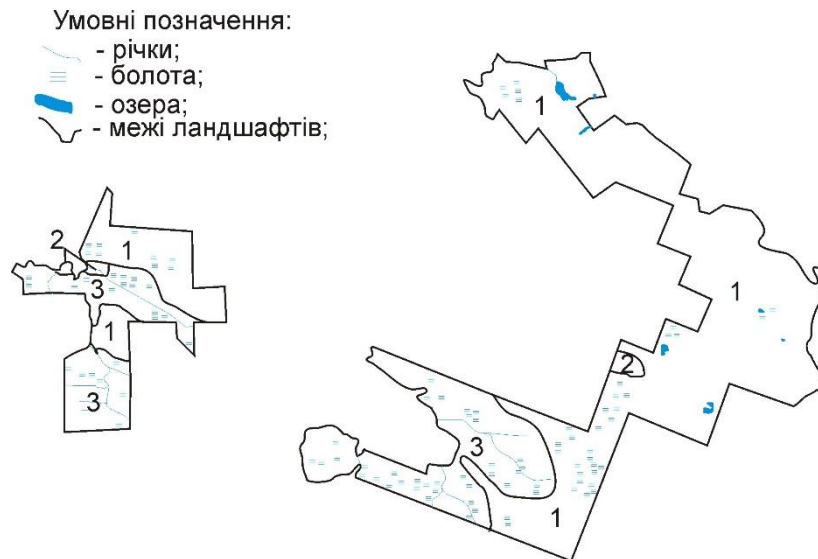

Рис. 2. Ландшафти НПП "Мале Полісся"

У рекреаційній географії традиційно застосовують, в основному три типи оцінки рекреаційних ресурсів: медико-біологічний, психолого-естетичний і технологічний.

Медико-біологічний тип включає в себе оцінку кліматичних, бальнеологічних, бальнеогрязевих, рослинних (фітолікувальних) рекреаційних ресурсів з точки зору їх впливу на здоров'я рекреантів. Для території НПП "Мале Полісся" оцінка кліматичних ресурсів проводилась за наступними критеріями: кількістю днів сприятливих для рекреації (літом більше 70% – сприятливі умови, зимою від 20 до 50% – несприятливі умови для досліджуваної території); тривалості сонячного сяяння за рік (менше 1800 год. – несприятливі (1 бал), 1850-1900 год. обмежено сприятливі (2 бали), більше 1900 год. – сприятливі (3 бали)); середньої багаторічної швидкості вітру (менше 3,0 м/с – сприятлива (3 бали), 3,0-4,0 м/с – обмежено сприятлива (2 бали), більше 4,0 м/с – несприятлива (1 бал)). Родовищ мінеральних вод та лікувальних грязей на території НПП не виявлено, тому цей показник був прийнятий за 0 балів для всього парку. Переважання соснових лісів в парку підвищує його загальні медико-біологічні показники, через сприятливий фітонцидний вплив деревостанів на якість навколишнього середовища та організм людини (табл. 2).

Психолого-естетичний тип передбачає оцінку емоційного впливу окремих компонентів природного ландшафту на людину. Методи цієї оцінки ускладнені необхідністю визначення емоційної реакції людини на певний природний комплекс.

Використовуючи методику Є.Ю. Колбовського Г.О. Мотошина, Л.М. Вдовюк [4] розробили схему естетичної оцінки ландшафтів для рекреаційного використання. В системі оцінки естетичних властивостей ландшафтів використано ряд критеріїв: контрастність ландшафтів, оцінку кольорової гамми на основі її психофізичного впливу на органи відчуття; глибину і різноманітність візуальних перспектив; наявність водних об'єктів в ландшафтній структурі, їх кількість і якість; лісистість території; ступінь

GEOGRAPHY
CULTURAL AND ARTISTIC PROCESSES IN THE CONTEXT OF THE EUROPEAN
SCIENTIFIC SPACE

антропогенної трансформації ландшафтів; наявність в ландшафтах культурних і природних пам'яток (табл. 1).

Для ранжування ландшафто-пейзажних комплексів за естетичною цінністю Г.О. Мотошиною, Л.М. Вдовюк були розроблені оціночні шкали для кожного з вибраних критеріїв. За цими шкалами отриманні значення переводяться в оціночні категорії (бали). Сумарна оцінка ландшафту в цілому виводиться через сукупність окремих.

Технологічний тип оцінки розглядає оцінку водних, пляжних і земельних рекреаційних ресурсів. З одного боку оцінюється придатність тих чи інших комплексів для видів рекреаційних занять, з іншого – можливість інженерно-будівельного використання території.

Проведена бальна оцінка ландшафтів за їх придатністю до різноманітних видів рекреаційних занять (непридатні для жодного виду – 0 балів, придатні для 1-2 видів – 1 бал, до 3-4 видів – 2 бали, придатні для 5 і більше видів рекреаційних занять – 3 бали). Були обрані наступні види рекреаційних занять: лікувально-курортна рекреація, купально-пляжний відпочинок, прогулянкова рекреація, водно-спортивна рекреація, спортивна рекреація, пізнавальна рекреація,

Таблиця 1

Шкала оцінки пейзажно-естетичної цінності ландшафтів [4]

№ з/п	Оціночні показники естетичної привабливості ландшафтів		Бал
1	Контрастність ландшафтів – різноманітність структурно-різнорідних комплексів (СРК)	Весь пейзажний вид складається з 1-2 СРК	1
		В пейзажі наявні від 2 до 4 СРК при перевазі 1-2	2
		Пейзаж включає більше 4 СРК с переважанням 3-4	3
		Однакова питома вага площ більше 5 СРК	2
2	Кольорова гама пейзажу	Чорний, темно-сірий	0
		Світло-сірий, коричневий	1
		Голубий, зелений	2
		Голубий, зелений с контрастними кольорами - жовтим, білим, червоним тощо	3
3	Глибина перспективи	Фронтальна	1
		Об'ємна	2
		Глибинно-просторова	3
4	Наявність водних об'єктів в ландшафтній структурі, їх якість і кількість	Відсутні	0
		Озера (чисті/забруднені)	1/-1
		Річки (чисті/забруднені)	1/-1
5	Лісистість, %	0	0
		1-15	1
		16-30	2
		30-60	3
		61-85	2
		більше 85	1

GEOGRAPHY
CULTURAL AND ARTISTIC PROCESSES IN THE CONTEXT OF THE EUROPEAN
SCIENTIFIC SPACE

6	Ступінь антропогенної трансформації прир. ландшафтів	Умовно незмінний ландшафт	3
		Істинно культурний ландшафт	2
		Мало змінений ландшафт	1
		Порушений ландшафт	-3
7	Наявність у ландшафті символічних об'єктів	Відсутні	0
		Присутні	1

рекреація пов'язана з полюванням, рибальством і збиранням дарів природи. Окрім того було враховано заболоченість частини парку. Для місцевостей заболочених річкових долин технологічну оцінку було знижено на 1 бал.

На матеріалах НПП "Мале Полісся" проведено оцінку ландшафтів за їх сприятливістю до рекреаційної діяльності за методикою Л.П.Царика, Г.В.Чернюк [8]. Базовою основою для оцінки рекреаційної придатності території стала ландшафтна картосхема, оскільки у даному випадку об'єктами оцінки виступають природні територіальні комплекси.

Проведена сумарна бальна оцінка ландшафтів НПП "Мале Полісся" за дванадцятьма критеріями зведена у таблицю 2.

Аналіз оціночних результатів таблиці 2 показав, що територія НПП "Мале Полісся" має відносно високу сприятливість ландшафтних комплексів для рекреації. Комплекс *масивів потужних пісків, вкритих сосновими і сосново-дубовими лісами на дерново-слабопідзолистих ґрунтах* отримав загальну оцінку 23 бали із 34. Дещо нижчою є оцінка *масивів малопотужних пісків, вкритих мичниковими луками на дернових оглєсних ґрунтах* (20 балів). І найнижчу оцінку отримали *заболочені заплави, зайняті торфовищами і болотистими луками* (17 балів).

Аналізуючи картосхему ландшафтних комплексів автори прийшли до висновку, що ландшафти понад 70% території НПП "Мале Полісся" в цілому є сприятливими для розвитку рекреаційної діяльності. Обмежуючим чинником розвитку рекреації є Хмельницька атомна електростанція, яка знаходиться на відстані кількох кілометрів на північ від НПП. Можливі аварійні викиди завжди виступатимуть стримуючим фактором у розвитку рекреаційної діяльності парку.

Незважаючи на високу привабливість природних рекреаційних ресурсів територія НПП "Мале Полісся" має низку лімітуючих факторів розвитку рекреаційної сфери, основними серед яких є:

- положення поза основними транспортними магістралями;
- слаборозвинутість рекреаційної і транспортної інфраструктури парку ;
- сусідство зі стратегічним промисловим об'єктом ;
- структурна одноманітність ландшафтних комплексів.

Таблиця 2

Ступінь сприятливості ландшафтних комплексів для рекреації

№ на карті	Естетичний тип оцінки (20 балів)							Медико-біологічний тип оцінки (8 балів)				Технологіч на оцінка (6 балів)		Загалом		
	Компактність (3)	Кольорова гамма (3)	Глибина перспективи (3)	Наявність водойм (2)	Лісистість (3)	Трансформованість ланд. (від 3 до -3)	Наявність цікавих об'єктів (1)	Сумма балів (20)	Час сонячного сяяння (3)	середня багаторічна ш-ть вітру (3)	Оцінка фітотонічних ресурсів (2)	Сумма балів (8)	Придатність компл. для рекреації інжен.-будів. використання (3 бали)		Сумма балів (6)	
1.	1	2	1	2	1	3	1	11	1	3	2	6	3	3	6	23
2.	1	2	2	2	1	3	0	10	1	3	1	5	2	3	5	20
3.	1	2	2	2	1	3	0	10	1	3	1	5	1	1	2	17

Висновки. Близько 70% ландшафтів НПП "Мале Полісся" мають середній і високий рекреаційний потенціал ландшафтних ресурсів (від 67 до 50% оціночної шкали), що свідчить про високу рекреаційну придатність малопорушених лісових ландшафтів парку. Найвищу рекреаційну привабливість мають незаболочені лісові масиви з численними озерами і потічками.

Низька транспортна доступність території та наявність стратегічного об'єкту виступають стримувальним фактором розвитку рекреаційної діяльності і інфраструктури.

Література:

1. Дениsik, Г.І., Воловик, В.М. (2009). Рекреаційні ландшафти Поділля. Винниця: ПП «Едельвейс К».
2. Міщенко, О.В. (2012). Конструктивно-географічне обґрунтування розвитку екологічного туризму в національних природних парках. Дисертація канд. геогр. наук: 11.00.11, Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів.
3. Худоба, В.В. (2013). Конструктивно-географічні засади оптимізації функціонування регіональних ландшафтних парків Західного Волино-Поділля.- Дисертація канд. геогр. наук: 11.00.11, Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів.
4. Мережа регіональних ландшафтних парків Тернопільщини: концептуальні засади формування, оцінка рекреаційного потенціалу [Царик Л.П., Царик

- П.Л., Новицька С.Р., Гінзула М.Я.]/ Рекреаційне і заповідне природокористування. Збірник наукових праць. Тернопіль: СМП "Тайп", 2012. С.29-56.
5. Національний природний парк «Мале Полісся»: наукові нариси до створення / [Т.Л. Андрієнко, Р.Г. Білик, Л.П. Казімірова, М.Д. Матвеев, Л.С. Юглічек]. Кам'янець-Подільський: ПП Мошинський, 2011. 92 с.
 6. Царик, П.Л. (2017). Оцінка рекреаційної придатності ландшафтів національного природного парку «Кармалюкове Поділля». Наукові записки ТНПУ. Серія: географія, №2, С.100-107.
 7. Царик, П.Л. (2017). Оцінка рекреаційної придатності ландшафтів Національного природного парку "Кременецькі гори". Наукові записки ТНПУ. Серія: географія. Тернопіль: СМП «Тайп». №1, С. 118-124.
 8. Царик, П.Л. (2017). Оцінка рекреаційної придатності ландшафтів Національного природного парку "Кармалюкове Поділля". Наукові записки ТНПУ. Серія: географія. Тернопіль: СМП «Тайп». №2, С. 100-107.
 9. Царик, П.Л. (2017). Підходи щодо оптимізації функціонально-просторової структури регіональної рекреаційної системи Поділля. Наукові записки ТНПУ. Серія: географія, №2, С.146-151.
 10. Царик Л.П., Чернюк Г.В. Природні рекреаційні ресурси: методи оцінки й аналізу Тернопіль: Підручники і посібники, 2001. 188 с.
 11. Царик П.Л., Царик Л.П. Регіональний ландшафтний парк "Загребелля" в системі рекреаційного і заповідного природокористування. Монографія Тернопіль: редакційно-видавничий відділ ТНПУ, 2013. 186 с.
 12. Чернюк Г.В., Царик П.Л. Кліматичні ресурси Поділля. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Географія. №1. Тернопіль: ТНПУ, 2008. С.53-65.
 13. Царик, П.Л., Царик, Л.П. (2017). Цінності, пріоритети та проблеми НПП «Кременецькі гори». Подільський регіон: виклики ХХІ ст. Матеріали Всеукр.наук-практ. конф. Тернопіль, 25 квітня 2017, С.144-150.
 14. Царик, П.Л., Царик, Л.П., Кузик, І.Р. (2019). Національний природний парк «Кременецькі гори» у системі рекреаційного і заповідного природокористування. Science and society. Proceedings of the 9th International conference. Accent Graphics Communications & Publishing. Hamilton, Canada. P. 805-817.
 15. Царик, П.Л., Царик, Л.П., Кузик, І.Р. (2020). Національний природний парк «Кармалюкове Поділля» та його роль у розбудові рекреаційної сфери. Public communication in science: philosophical, cultural, political, economic and IT context: Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Vol. 5), May 15, 2020. Houston, USA: European Scientific Platform. P. 58-62. <https://doi.org/10.36074/15.05.2020.v5.20>
 16. Царик, П.Л., Царик, Л.П., Кузик, І.Р. (2021). Національний природний парк «Подільські Товтри», його туристична привабливість і транспортна

доступність. II CISP Conference «SCIENTIFIC RESEARCHES AND METHODS OF THEIR CARRYING OUT: WORLD EXPERIENCE AND DOMESTIC REALITIES». Вінниця. С. 326-334. DOI 10.36074/grail-of-science.27.08.2021.065

17. Царик, П.Л., Царик, Л.П., Новицька, С.Р. (2019). Національний природний парк «Дністровський каньйон» та його місце в регіональній туристсько-рекреаційній системі Тернопільщини. The 5th International conference — Science progress in European countries: new concepts and modern solutions (February 28, 2019) ORT Publishing, Stuttgart, Germany. 1359 p.